

Republika Czeska – notatka informacyjna

Gospodarka Republiki Czeskiej

Republika Czeska jest krajem o największym udziale przemysłu w PKB wśród krajów Unii Europejskiej (ponad 30%) z dominującym sektorem motoryzacyjnym. Cechą charakterystyczną gospodarki czeskiej jest jej otwartość. Eksport stanowi prawie 70% Produktu Krajowego Brutto. Czeskie PKB per capita liczone według parytetu siły nabywczej osiągnęło poziom 92% średniego PKB dla krajów Unii Europejskiej (dane za 2021 r.). Pod tym względem Czechy wyprzedzają m.in. Portugalię i Grecję. Kraj ten ma najwyższe ratingi wśród państw Europy Środkowej: Moody's (Aa3), S&P (AA), Fitch (AA-). Średnie tempo wzrostu czeskiego PKB w ostatnich dwóch dekadach wyniosło 2,1% (bez roku 2020 byłoby to 2,6%).

Sytuacja gospodarcza

Kryzys energetyczny, problemy w łańcuchach dostaw i wysoka inflacja - to trzy fundamentalne czynniki, które dotknęły czeską gospodarkę w ubiegłym roku i będą na nią oddziaływać również w 2023 roku. Pierwotnie oczekiwane ożywienie po pandemii covidowej nie nastąpiło, a wręcz przeciwnie, Czechy musiały zmierzyć się z recesją (w III kwartale 2022 r. nastąpił spadek PKB o 0,4% w stosunku do kwartału II, a w IV kwartale spadł o 0,3% w stosunku do kwartału wcześniej).

W 2023 r. PKB powinien wzrosnąć o 0,1%. Gospodarstwa domowe będą w dalszym ciągu odczuwać skutki wysokiej inflacji, więc ich realna konsumpcja powinna dalej spadać. Wydatki sektora rządowego i nakłady brutto na środki trwałe będą miały efekt pro wzrostowy, ale słabsza z roku na rok akumulacja zapasów spowolni gospodarkę. Efekt ogólnego słabego popytu krajowego będzie rekompensowany saldem handlu zagranicznego. **W 2024 r. wzrost gospodarczy może przyspieszyć do 3,0%,** głównie za sprawą ponownego wzrostu konsumpcji gospodarstw domowych.

Inflacja rok do roku powinna w pierwszej połowie 2023 gwałtownie spadać i osiągnąć wartości jednocyfrowe w drugiej połowie. W całym 2024 r. dynamika cen konsumpcyjnych rok do roku może już mieścić się w górnej połowie przedziału tolerancji celu inflacyjnego NBP. **Średnia stopa inflacji może więc wynieść w bieżącym roku 10,9% i spaść do 2,4% w 2024 roku.**

Rynek pracy nadal wykazuje nierównowagę związaną z brakiem pracowników. W rezultacie, pomimo łagodnej recesji i ogólnie słabej dynamiki gospodarczej, stopa bezrobocia nie powinna znacząco wzrosnąć w 2023 roku. **Ze średnio 2,3% w 2022 r. może wzrosnąć do 3,0%** w tym roku, ale już w przyszłym roku może spaść do średnio 2,8%. Utrzymujące się napięcia na rynku pracy będą wywierały presję na wzrost płac, który jednak również w tym roku nie nadąży za inflacją. Wzrost przeciętnego wynagrodzenia realnego powinien zatem powrócić dopiero w 2024 r.

W 2022 roku finanse publiczne radziły sobie z deficytem niższym o 1,5 punktu procentowego rok do roku, mimo że borykały się ze skutkami rosyjskiej agresji na Ukrainę. Deficyt na **poziomie 3,6 proc.** PKB to nie tylko pomoc humanitarna i wsparcie podmiotów gospodarczych w związku z wysokimi cenami, ale także efekty działań, które znacząco i trwale obniżyły obciążenia podatkowe w czasie epidemii covid-19. Szacunek wyniku finansów publicznych na rok **2023 w wysokości -3,5% PKB** odzwierciedla nadzwyczajne dochody i wydatki związane z kryzysem energetycznym oraz rosnącymi wydatkami obowiązkowymi w obszarze społecznym.

Dane makroekonomiczne:

Wskaźnik	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
PKB w mld euro (c. bieżące)	194,1	218,9	225,6	215,9	238,3	276,6	---
PKB (wzrost w %)	5,2	3,2	3,0	-5,5	3,5	2,5	0,1
PKB na 1 mieszkańca (tys. euro, c. bieżące)	18,3	19,9	21,2	20,2	22,3	25,9	---
Nakłady inwestycyjne na środki trwałe (wzrost w %)	4,9	10,0	5,9	-6,0	0,7	6,2	2,8
Spożycie prywatne (wzrost w %)	4,0	3,5	2,7	-7,2	4,1	-0,9	-2,7
Saldo budżetu państwa (w % PKB)	1,5	0,9	0,3	-5,8	-5,1	-3,6	-3,5
Dług publiczny (w % PKB)	34,2	32,1	30,0	37,7	42,0	44,1	43,5
Inflacja (w %)	2,5	2,1	2,8	3,2	3,8	15,1	10,9
Stopa bezrobocia (w %)	2,9	2,2	2,0	2,6	2,8	2,3	3,0
Eksport (w mld euro)	161,3	171,7	178,1	167,9	192,1	229,7	---
Import (w mld euro)	143,8	155,6	160,3	149,2	179,6	224,9	---
Kurs walutowy CZK/EUR	26,3	25,6	25,7	26,4	25,6	24,6	23,8

Dane: MF RCz, CSU, Eurostat, * - prognoza

Polsko-czeskie relacje gospodarcze

Współpraca handlowa PL-CZ

Republika Czeska jest jednym z najważniejszych partnerów gospodarczych Polski. W 2022 r. kraj ten zajął **drugą pozycję pod względem udziału w polskim eksporcie** (udział 6,6%) oraz siódmą w imporcie (udział 3,1%).

Według danych GUS obroty handlowe w 2022 r. wzrosły o prawie 30% w stosunku do roku poprzedniego. Odnotowano wzrost **polskiego eksportu o prawie 33%** oraz wzrost importu o 29%. Wzrost sprzedaży do Czech nastąpił we wszystkich grupach towarowych. W ubiegłym roku najbardziej zyskał eksport wyrobów: maszyny i urządzenia mechaniczne, sprzęt elektryczny – o prawie 25%; pojazdy, statki powietrzne, jednostki pływające, inne urządzenia transportowe – o 23%; przyrządy i aparatura optyczna – o 24%; gotowe artykuły spożywcze – o 30% oraz tworzywa sztuczne i artykuły z nich – o 22%. **W 2022 roku nadwyżka w obrotach towarowych zwiększyła się do poziomu 11,54 mld EUR.**

Według danych Czeskiego Urzędu Statystycznego import z Polski stanowił 7,87% czeskiego importu ogółem, co dało Polsce trzecie miejsce na liście największych eksporterów na rynek czeski, po Niemczech i Chinach. W strukturze największych odbiorców czeskich produktów Polska również zajmuje trzecią pozycję z udziałem 6,23%, za Niemcami i Słowacją.

Czechy jako tzw. mała gospodarka otwarta należą do najbardziej uzależnionych od eksportu państw rozwiniętych. Regularnie notują dodatnie saldo wymiany handlowej (w 2022 r. blisko 5 mld EUR),

a jedyne państwami UE, które w 2022 r. wypracowały dodatnie saldo w relacjach handlowych z Czechami, były: Polska, Włochy i Malta.

Obroty towarowe Polski z Republiką Czeską w latach 2016-2022 (mld EUR)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Dynamika 2022/2021
Eksport	12,15	13,30	14,26	14,58	14,06	17,04	22,66	132,9
Import	6,55	7,43	7,86	7,89	7,31	9,14	11,12	121,7
Obroty	18,70	20,73	22,16	22,47	21,37	26,18	33,78	129,0
Saldo	5,60	5,87	6,40	6,69	6,75	7,90	11,54	x

Dane: GUS

W eksporcie z Polski do Czech zdecydowanie dominują:

- maszyny i urządzenia mechaniczne, urządzenia elektryczne (17,8%),
- metale nieszlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych (16,2%),
- produkty mineralne, głównie paliwa i oleje mineralne (13,4%),
- produkty rolno-spożywcze (9,6%),
- pojazdy oraz ich części i akcesoria (8,5%),
- produkty przemysłu chemicznego (8,3%).

Główne towary to: części i akcesoria samochodowe, meble do siedzenia, silniki spalinowe tłokowe z zapłonem samoczynnym, węgiel kamienny, drut miedziany, silniki spalinowe tłokowe z zapłonem iskrowym, druty i kable izolowane, telewizory, monitory i projektory wideo, artykuły z tworzyw sztucznych, a także mięso drobiowe i leki złożone przygotowane do sprzedaży detalicznej.

W imporcie z Czech do Polski najważniejsze grupy towarowe stanowią:

- pojazdy oraz ich części i akcesoria (18,5%),
- maszyny i urządzenia mechaniczne, urządzenia elektryczne (17,8%),
- metale nieszlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych (17,4%),
- produkty rolno-spożywcze (8,5%),
- wyroby przemysłu chemicznego (7,6%),
- tworzywa sztuczne i artykuły z nich (7,5%).

Główne towary to: samochody osobowe oraz części i akcesoria samochodowe, wyroby walcowane na gorąco, zabawki konstrukcyjne, druty i kable izolowane, meble do siedzenia, gotowa karma dla zwierząt, opony, części do silników spalinowych, aparaty i urządzenia telefoniczne, a także organiczne środki powierzchniowo czynne.

Największe dodatnie saldo w obrotach z Czechami Polska generowała w następujących pozycjach (dane GUS za 2022 r.):

- części i akcesoria samochodowe – 919,6 mln EUR;
- meble do siedzenia – 564 mln EUR;
- miedź i artykuły z miedzi – 486 mln EUR;
- silniki spalinowe tłokowe z zapłonem samoczynnym – 399 mln EUR;
- silniki spalinowe z zapłonem iskrowym – 259 mln EUR.

Z drugiej strony najgłębszy deficyt w obrotach z Czechami wystąpił w 2022 r. w następujących pozycjach:

- pojazdy samochodowe – 1.195 mln EUR;
- części do akumulatorów elektrycznych – 130,1 mln EUR;
- węglowodory cykliczne – 92 mln EUR;
- drewno surowe – 67,5 mln EUR;
- nasiona i owoce oleiste – 50,2 mln EUR.

Współpraca inwestycyjna PL-CZ

Skumulowana wartość polskich inwestycji bezpośrednich w Republice Czeskiej **na koniec 2021 roku wynosiła 2,9 mld EUR**, co dało Polsce 12 miejsce wśród największych inwestorów na rynku czeskim (czołówkę tworzą: Holandia, Niemcy, Luksemburg, Austria i Francja). Jednocześnie **Czechy są drugim najpopularniejszym krajem dla polskich inwestorów**, po Luksemburgu. W samym 2020 r. odnotowano napływ polskiego kapitału do Czech na kwotę ponad 270 mln EUR.

Inwestycje (według stanu na koniec 2021 r. w mln EUR)

	Akcje i udziały kapitałowe	Instrumenty dłużne netto	Ogółem FDI
Inwestycje PL w CZ	2.832,3	65,9	2.898,2
Inwestycje CZ w PL	1.146,6	1.717,0	2.863,6

Źródło: NBP

Według danych firmy analitycznej Bisnode w Republice Czeskiej w 2021 r. zarejestrowanych było ponad **3874 spółek prawa handlowego z udziałem kapitału polskiego**. Pod względem liczby posiadanych firm w Czechach Polska zajmowała 6 miejsce wyprzedzając między innymi Austrię, Włochy i Niderlandy. Działalność polskich firm koncentruje się w Pradze, Ostrawie, Brnie i Czeskim Cieszynie. Do najważniejszych polskich firm inwestujących w Czechach należą: Orlen, Synthos, Anwil, Tauron, PKO BP, mBank, BOŚ, Mokate, Tymbark-Maspex, LPP, CCC, Assec, PKP Cargo, Itaka, Apart.

Wartość ulokowanego kapitału czeskiego w naszym kraju na koniec 2021 roku wyniosła ogółem **2,86 mld EUR** i stanowiła **ok. 2,8%** wszystkich czeskich inwestycji bezpośrednich za granicą. Zaangażowanie czeskiego kapitału w Polsce (7 miejsce) jest porównywalne do czeskich inwestycji w Szwajcarii i Rumunii.

Według danych GUS, na koniec 2021 r. funkcjonowało w Polsce 700 podmiotów z udziałem czeskiego kapitału (721 w 2019 r.), z czego większość (tj. 492) zatrudniała do 9 osób. Wartość zagranicznych inwestycji tych firm wyniosła według metodologii GUS 1,55 mld PLN, co stanowiło ok. 0,8% kapitału zagranicznego ogółem.

W podziale według sekcji PKD, czeskie inwestycje w Polsce są zlokalizowane przede wszystkim w handlu i naprawach pojazdów samochodowych (15%), przetwórstwie przemysłowym i budownictwie (po ok. 13,5%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (12%).

Najwięksi czescy inwestorzy w Polsce to: CEZ, Penta Investments, Kofola, Metrostav, Accolade (nieruchomości komercyjne, głównie parki logistyczne), Smartwings, Newton Media, CPI Property Group (nieruchomości komercyjne).

Potencjalne dziedziny współpracy

W odniesieniu do rynku czeskiego w zasadzie większość sektorów należy uznać za perspektywiczne co do kontynuacji i pogłębiania form współpracy. Najistotniejsze będą nadal branże obejmujące przemysł meblarski, energetyczny, petrochemiczny, produkcję pojazdów drogowych i kolejowych, sprzętu elektrycznego, maszyn rolniczych, ale również sektory takie jak odzieżowy, kosmetyczny i IT.

Czechy cały czas pozostają w kręgu zainteresowania firm polskich poszukujących możliwości rozwoju poprzez inwestycje zagraniczne. Dotyczy to zarówno sektora usług, w szczególności handlu detalicznego, jak i działalności produkcyjnej.

Widzimy potrzebę szerszej współpracy w ramach zamówień publicznych realizowanych na poziomie krajowym i regionalnym, czy udziału **firm polskich i czeskich w programach rozbudowy infrastruktury transportowej, energetycznej, mieszkalnictwa, cyfryzacji i modernizacji przemysłu realizowanych w obu krajach.**

Notatkę przygotował:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej
Ministerstwo Rozwoju i Technologii, maj 2023 r.